

ОЦІНКА ВПЛИВУ ЗМІН БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ МІСТА

EVALUATION OF CHANGES BUDGET LEGISLATION INFLUENCE ON CITY' BUDGET REVENUES

Сергій КОЗЬМЕНКО,
доктор економічних наук,
Українська академія
банківської справи
Національного банку України,
Суми

Sergiy KOZ'MENKO,
PhD Economics,
Ukrainian Academy
of Banking
of the National Bank of Ukraine,
Sumy

Євген БАЛАЦЬКИЙ,
кандидат економічних наук,
Українська академія
банківської справи
Національного банку України,
Суми

Yevgen BALATSKY,
PhD Economics,
Ukrainian Academy
of Banking
of the National Bank of Ukraine,
Sumy

Ксенія БАГМЕТ,
Українська академія
банківської справи Національного банку
України,
Суми

Kseniya BAGMET,
Ukrainian Academy
of Banking
of the National Bank of Ukraine,
Sumy

Сучасний соціально-економічний розвиток України, як і будь-якої держави, неможливий без функціонування ефективної та прозорої бюджетної системи. Протягом останніх трьох років у нашій країні активізувались процеси реформування як податкової системи, так і бюджетної з метою більш ефективного та оптимального забезпечення фінансової автономії органів місцевого самоврядування. Основні нововведення пов'язані із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» 8 липня 2010 року, у якому уточнено та доповнено ряд положень, що стосуються загальних аспектів функціонування бюджетної системи України та особливостей організації місцевих бюджетів та здійснення міжбюджетних відносин. Безумовним є вплив змін у бюджетному законодавстві на формування планових показників доходної частини бюджетів міст обласного значення на 2011 рік, дослідження якого дозволить виявити реальність задекларованої децентралізації фінансування територіальних громад.

Питання змісту бюджетної реформи та ефективності її реалізації розглядаються багатьма вітчизняними та закордонними вченими [1-5]. Ряд теоретичних та практичних аспектів, пов'язаних із дослідженням проблем децентралізації фінансування органів місцевого самоврядування, знайшли відображення в роботах [6, 7].

Незважаючи на існування значного ряду напрацювань з питань подальшого напрямків розвитку ефективної та прозорої бюджетної системи України, практично відсутні ґрунтовні дослідження впливу змін у бюджетному законодавстві на формування й використання бюджетів міст, запланованих на поточний рік. Вивчення даного питання на початковому етапі реформування національної бюджетної системи потребує особливої уваги, оскільки має, по-перше, важливе практичне значення, а по-друге, дозволить з'ясувати, за рахунок яких джерел збільшився рівень фінансової автономії територіальної громади.

Метою статті є дослідження впливу нововведень бюджетного законодавства на формування доходної частини бюджету міста Суми на 2011 рік.

Ґрунтовне дослідження нової редакції Бюджетного Кодексу дозволяє стверджувати, що основним фактором, який визначив зміни у формуванні доходної бази бюджету міста Суми, є перегляд норм податкового законодавства. Зокрема, новачкою стало впровадження податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Даний податок буде включений до місцевих податків і зборів фактично з 01.01.2012 року, буде зараховуватись у повному обсязі до міського бюджету та не враховується при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів. Впровадження податку на нерухоме майно, на нашу думку, повинно мати позитивний вплив на формування доходної бази бюджету міста Суми та є позитивним свідченням впровадження світового досвіду в організацію місцевих фінансів в Україні.

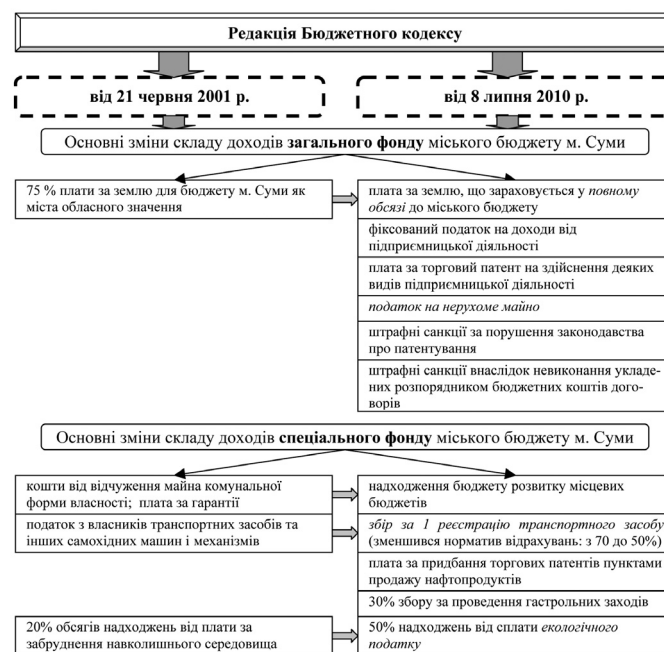
Водночас новою редакцією Бюджетного кодексу передбачено зміну пропорцій розподілу між бюджетами надходжень від деяких з уже використовуваних

них податків і зборів. Так, надходження плати за землю, які раніше розподілялися між різними рівнями бюджетів, зараховуватимуться в повному обсязі до відповідного бюджету місцевого самоврядування. Раніше таким правом наділялися лише міста зі спеціальним статусом — Київ та Севастополь. Що стосується нормативів відрахувань до бюджетів місцевого самоврядування податку з доходів фізичних осіб, то вони залишилися без змін (рис. 1).

Склад доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, також був змінений (стаття 69) [9]. При цьому в новій редакції Бюджетного кодексу дані доходи розподілено на:

- доходи загального фонду місцевих бюджетів;
- надходження спеціального фонду місцевих бюджетів.

Рис. 1. Ключові зміни в бюджетному законодавстві, що вплинули на формування доходної частини міського бюджету міста Суми (складено на основі [8, 9])

Таблиця 1. Динаміка надходжень доходів до бюджету міста Суми, тис. грн.

	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Проект 2011 рік	Відхилення 2011/2010	
						тис. грн.	%
Всього загальний фонд, в т.ч.:	412 070,3	520 146,9	503 670,9	582 984,2	669 034,6	86 050,4	14,8
Доходи, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів	298 453,4	303 567,0	314 772,1	351 093,7	363 524,9	12 431,2	3,5
Доходи, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів	72 567,3	73 487,8	71 177,7	85 395,1	100 815,0	15 419,9	18,1
Офіційні трансферти	125 577,2	122 078,3	117 721,1	149 773,0	204 694,7	54 921,7	36,7
Всього спеціальний фонд, в т.ч.:	66 053,5	130 110,1	87 874,8	87 375,7	55 925,8	-31 449,9	-36,0
Офіційні трансферти	18 288,0	69 411,1	34 269,3	28 654,8	170,4	-28 484,4	-99,4
Всього доходів:	478 123,8	650 257,0	591 545,8	670 359,9	724 960,4	54 600,5	8,1

У попередній редакції Бюджетного кодексу такого розмежування доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, не було.

Розглянемо більш детально вплив систематизованих на рисунку 1 ключових змін на формування планових показників доходної частини міського бюджету міста Суми на 2011 рік. Інформаційним забезпеченням проведеного аналізу є Проект доходної частини міського бюджету міста Суми на 2011 рік, що розроблений на основі положень Бюджетного кодексу України (№2456-VI від 08.07.2010), Податкового кодексу України (№2755-VI від 02.12.2010), проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік», враховує прогнозні показники економічного і соціального розвитку міста Суми на 2011 рік, фактичне виконання доходної частини бюджету за 2009 та 2010 роки.

Обсяг доходної частини бюджету міста Суми на 2011 рік затверджений у сумі 724 960,4 тис. грн., у тому числі:

□ заплановано отримати надходжень до загального фонду в обсязі 669 034,6 тис. грн., з яких офіційні трансферти складають 204 694,7 тис. грн.;

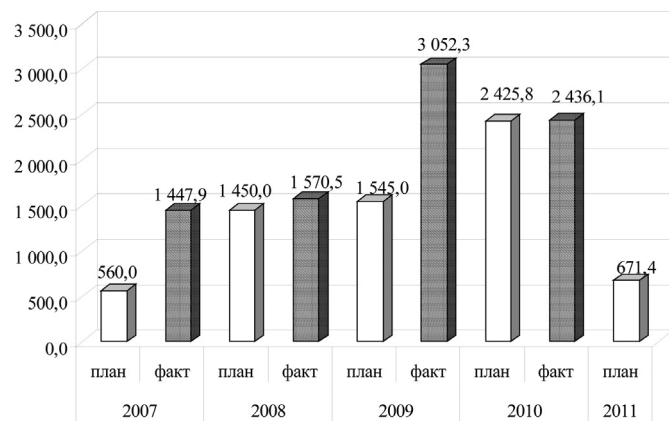
□ доходи спеціального фонду в 2011 році планується зібрати в сумі 55 925,8 тис. грн., де офіційні трансферти становлять 170,4 тис. гривень (табл. 1).

Як видно з таблиці, прогнозні показники доходів загального фонду міського бюджету міста Суми на 2011 рік у порівнянні з 2010 збільшуються на 86 050,4 тис. грн., або на 14,8%, та по спеціальному фонду зменшуються на 31 449,9 тис. грн., або на 36%. При цьому обсяг доходів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, заплановано збільшити в 2011 році на 12 431,2 тис. грн., що складає 3,54% по відношенню до аналогічного показника 2010 року, проте на 16 809,0 тис. грн. менше контрольного показника, доведеного Міністерством фінансів України.

Варто зазначити, що впровадження в дію Бюджетного кодексу в редакції від 8 липня 2010 року суттєво не вплинуло на збільшення обсягів запланованих доходів, що враховуються при розрахунку міжбюджетних трансфертів. Хоча бюджетна реформа передбачає розширення складу таких доходів шляхом включення: плати за видачу окремих видів ліцензій і сертифікатів, за державну реєстрацію, за використання інших природних ресурсів, за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення, а також збору за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення [9].

Так, прогноз надходження податку на доходи фізичних осіб на 2011 рік здійснено з урахуванням очікуваних та фактичних надходжень в 2010 році та впливу таких основних чинників, як скорочення середньої кількості працівників підприємств, установ та організацій по місту, зниження розміру податкової соціальної пільги з 200% до 100% для платника податку, який утримує трьох чи більше дітей віком до 18 років; обсяг заборгованості з оплати праці по місту тощо. Таким чином, з урахуванням впливу всіх вищевикладених чинників, прогнозна

Рис. 2. Динаміка обсягів зарахувань податку на прибуток підприємств комунальної власності до бюджету міста Суми, тис. грн.

сума надходження податку на доходи фізичних осіб на 2011 рік складала 481 793,2 тис. грн., у т.ч. до міського бюджету — 361 344,9 тис. гривень [10].

Реалізація бюджетної реформи 2010 року суттєво не вплинула і на формування таких статей доходів, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, як:

□ «плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності» — запланований показник затверджений у межах фактичного надходження за 2010 рік, тобто в сумі 180,0 тис. грн. Це, по-перше, викликано відсутністю істотного зростання в прогнозованому 2011 році ділової активності, по-друге, відносно стабільною кількістю вчинених реєстраційних дій протягом останніх трьох років;

□ «державне мито», прогноз надходження обсягів якого до міського бюджету міста Суми в 2011 році визначено виходячи з фактичного надходження за 2009 — 2010 роки в сумі 2 000,0 тис. грн. [10].

Грунтовно аналізуючи динаміку надходжень доходів до міського бюджету міста Суми за 2009-2011 роки, необхідно звернути увагу на заплановане суттєве зростання обсягів доходів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Так, приріст зазначеного показника доходної частини бюджету міста Суми запланований на рівні 28,60% порівняно з фактичним значенням 2010 року, що за прогнозом у 2011 році має становити 100 815,0 тис. грн. (див. табл. 1). Визначимо, які саме зміни в бюджетному законодавстві безпосередньо вплинули на формування запланованих доходів, що не враховуються при розрахунку міжбюджетних трансфертів.

Варто зазначити, що в Бюджетному кодексі України в редакції від 8 липня 2010 року передбачається розширення складу доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів за рахунок включення: податку на нерухомість (вступить у дію з 01.01.2012 року), плати за землю, плати за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності, екологічного податку, адміністративних штрафів (див. рис. 1).

Негативним наслідком для формування доходної частини загального фонду бюджету міста Суми є скорочення обсягу надходжень «податку на прибуток підприємств і організації комунальної форми власності», що заплановано отримати у 2011 році. Так, за прогнозом, у 2011 році до міського бюджету міста Суми має надійти 671,4 тис. грн., що на 1 754,4 тис. грн. (або на 72,32%) менше у порівнянні з надходженнями за 2010 рік (рис. 2).

Це обумовлено наступними чинниками:

□ зменшенням ставки оподаткування з діючих 25% до 23%, що вступило в дію з 1 квітня 2011 року та врахуванням інших норм і положень, які містяться в Податковому кодексі України;

□ неврахуванням разових надходжень коштів, що в 2010 році склали від реалізації майна колишніх ДКП ВЖРЕУ №1-7 більше 1,3 млн. гривень;

□ прогнозованим скороченням доходів великого комунального підприємства «Сумське міське БТ». Так, враховуючи дію Закону України «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (від 11.02.10 №1878-УІ), згідно з яким з

In the article the effects of changes in the Budget Code (8 July 2011) on the formation of the Sumy city's budget for 2011 are investigated. Positive and negative consequences of budget reforms realization in terms of local authority finance decentralization are analyzed.

У статті досліджено вплив змін у Бюджетному кодексі України в редакції від 8 липня 2011 року на формування основних планових показників доходної частини бюджету міста Суми на 2011 рік. Проаналізовано позитивні та негативні наслідки від впровадження бюджетної реформи з точки зору забезпечення децентралізації фінансування органів місцевого самоврядування.

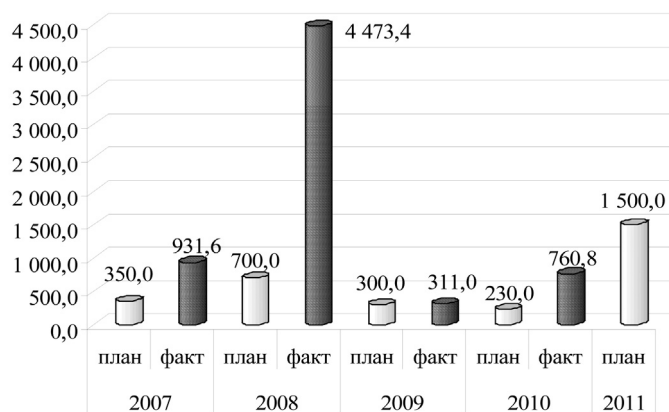
Таблиця 2. Динаміка надходження плати за землю до бюджету міста Суми в розрізі окремих видів, тис. грн.

	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Проект 2011 рік	Відхилення 2011/2010	
						тис. грн.	%
Надходження до міського бюджету 75%-2009-2010 роки, 100% - 2011 рік	19 791,6	38 318,89	47 578,4	55 662,2	80 000,0	24 337,8	43,7
земельний податок з юридичних осіб	9 168,1	14 443,79	10 118,1	11 644,6	15 100,0	3 455,4	29,7
орендна плата з юридичних осіб	9 088,4	19 894,35	32 206,8	37 877,2	55 400,0	17 522,8	46,3
земельний податок з фізичних осіб	200,3	501,93	771,7	846,9	1 100,0	253,1	29,9
орендна плата з фізичних осіб	1 334,9	3 478,82	4 481,8	5 293,4	8 400,0	3 106,6	58,7

Таблиця 3. Динаміка зарахувань надходжень, які з 2011 року будуть враховуватись у складі місцевих податків і зборів, тис. грн.

	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Проект 2011 рік	Відхилення	
						тис. грн.	%
1. Збір за місця для паркування транспортних засобів	-	30,08	76,4	75,9	296,6	220,7	290,7
2. Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, в т.ч.: придбання торгового патенту на здійснення:	9 410,0	11 451,8	4 027,0	3 490,0	3 900,0	410,0	11,7
роздрібною торгівлі	-	2 085,2	2 171,7	2 171,2	2 400,0	228,8	10,5
оптовою торгівлі	-	705,6	691,6	736,0	778,0	42,0	5,7
торгівельно-виробничої діяльності	-	399,50	361,9	341,0	420,0	79,0	23,2
діяльності з надання побутових послуг	-	114,3	102,9	97,3	100,0	2,7	2,8
надання послуг у сфері грального бізнесу	-	7 940,4	691,2	143,0	200,0	57,0	39,9
здійснення торговельної діяльності (пільговий патент)	-	1,8	-	1,2	1,5	0,3	25,0
торгівельної діяльності (короткотерміновий патент)	-	0,7	-	0,3	0,5	0,2	66,7
операцій з валютними цінностями	-	11,5	7,7	-	-	-	-
3. Разом місцевих податків і зборів	5 823,4	6 089,1	4 103,4	3 566,0	4 196,6	630,6	17,7

Рис. 3. Динаміка надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами бюджету міста Суми, тис. грн.

01.01.2012 року функція реєстрації прав власності на нерухоме майно перейде від БТІ до органів юстиції, зазначене підприємство буде вимушене провести в 2011 році реорганізацію і скоротити чисельність працівників, а це, в свою чергу, вплине на зменшення надходжень податку на прибуток до міського бюджету.

Важливим додатковим джерелом надходження фінансових ресурсів до загального фонду бюджету міста Суми у 2011 році внаслідок впровадження в дію норм Бюджетного Кодексу від 08.07.2010 стало зростання частки зарахування «плати за землю» — з 75% до 100%. Таким чином було усунуто відносну несправедливість щодо поділу даного джерела поповнення бюджетних доходів між обласними та районними бюджетами. Відтепер зарахування плати за землю до бюджетів місцевого самоврядування відбувається у повному обсязі, що дозволило збільшити прогнозовані доходи міста Суми та встановити запланований показник на рівні 80 000,00 тис. грн., що на 24 330,0 тис. грн. (або на 43,7%) більше порівняно з фактичним показником 2010 року (табл. 2).

Крім зазначеного впливу з боку законодавчих змін, прогнозоване значення надходжень від стягнення плати за землю враховує той факт, що на 2011 рік заплановано укладення 92 договорів оренди земельних ділянок орієнтовною площею 32,1 га, що, знов-таки, дозволить збільшити надходження орендної плати на 3 400,0 тис. гривень [10].

Законодавчі зміни бюджетної системи торкнулися також і норм, що стосуються обсягів надходжень за статтею «місцеві податки і збори». Слід зазначити, що при розрахунку прогнозного показника надходжень місцевих податків і зборів до бюджету міста Суми враховано законодавчі зміни: скасування мало-ефективних місцевих податків і зборів (обов'язкових платежів) — податку з реклами, ринкового збору, комунального податку тощо.

Згідно з Податковим кодексом України до місцевих податків і зборів належать: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (буде справлятися з 01.01.2012 року); збір за місця для паркування транспортних засобів; збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності; туристичний збір [11]. Розглянемо динаміку зарахувань у розрізі зазначених доходів (табл. 3).

Найбільший приріст надходжень до міського бюджету планується отримати внаслідок збільшення обсягів бюджетних ресурсів від стягнення «збору за місця для паркування транспортних засобів». Так, у Проекті доходної частини міського бюджету міста Суми на 2011 рік передбачене збільшення на 220,6 тис. грн., або майже у три рази, порівняно з фактичними надходженнями 2010 року.

Зростання обсягу доходів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, передбачене і за рахунок зростання надходжень сум відсотків за користування «тимчасово вільними бюджетними коштами місцевих бюджетів». Що стосується даної статті, то завдяки перевиконанню міського бюджету за доходами протягом 2008 року та за рахунок вигідних умов розміщення грошових коштів в установах банків, міський бюджет у цілому за 2008 отримав у вигляді відсотків 4473,4 тис. грн., що в 4,5 раза більше, ніж за 2007. Проте у зв'язку з дією Постанови Кабінету Міністрів України від 28.01.2009 року №52 «Про затвердження Порядку розміщення у 2009 році тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків» на депозитних рахунках в установах державних банків дозволялося розміщення виключно коштів спеціального фонду, тому відповідні надходження міського бюджету в 2009 році скоротилися до 311,0 тис. грн., тобто на 4 162,4 тис. грн. менше, ніж у 2008, коли на депозитних рахунках були розміщені кошти як спеціального, так і загального фондів міського бюджету (рис. 3).

Слід зазначити, що відповідно до Порядку розміщення в 2010 році тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків, за результатами проведеного конкурсу тимчасово вільні кошти спеціального фонду міського бюджету були розміщені в СФ ВАТ АБ «Укргазбанк», у результаті чого до міського бюджету надійшло — 760,8 тис. гривень. Крім цього, варто звернути увагу на те, що пунктом 8 статті 16 Бюджетного кодексу України, який набрав чинності з 1 січня 2011 року, теж передбачено розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на депозитах [2]. Тому в 2011 році за рахунок розміщення тимчасово вільних коштів загального й спеціального фондів міського бюджету на депозитах планується залучити 1 500,0 тис. гривень.

Окремої уваги потребує дослідження впливу змін у бюджетному законодавстві на формування спеціального фонду бюджету міста Суми на 2011 рік. Так, обсяг доходів спеціального фонду на 2011 рік без трансфертів затверджений у розмірі 55 925,8 тис. грн., у т.ч. бюджет розвитку — 28 400 тис. грн. (див. табл. 1).

У межах формування доходної частини спеціального фонду бюджету міста Суми варто відзначити, що згідно з прийнятим Податковим кодексом України практично ліквідований «податок з власників транспортних засобів», за винятком його складової — збору за першу реєстрацію транспортного засобу. Фактично, це означає посилення залежності вирішення питань з утримання та ремонту місцевих доріг від розподілу урядом ресурсів, зосереджених у державному бюджеті.

Прогноз обсягу надходжень збору за першу реєстрацію транспортного засобу враховує законодавчі зміни:

□ зменшення нормативу відрахувань до міського бюджету з діючих 70% до 50%;

Рис. 4. Динаміка зарахування екологічного податку до міського бюджету міста Суми, тис. грн.

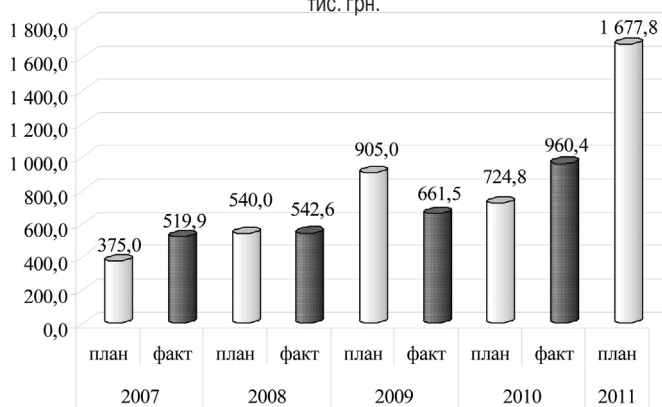
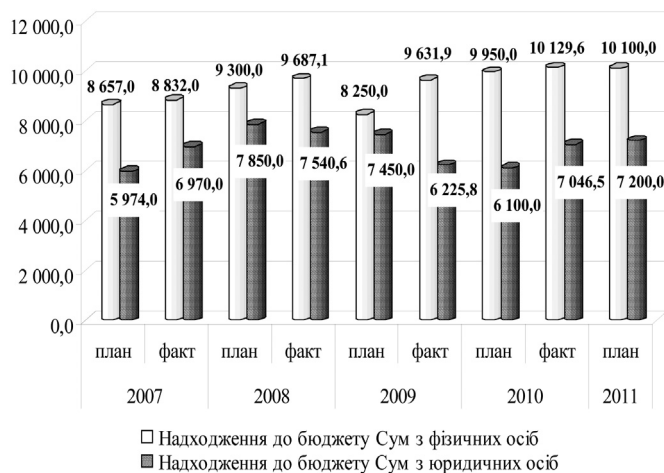

Рис. 5. Динаміка надходжень єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва в місті Суми, що включено до бюджету розвитку на 2011 рік, тис. грн.

□ погашення податкових зобов'язань юридичних осіб — автовласників за 2010 рік, які необхідно сплатити не пізніше 14.01.2011 року;

□ надходження коштів від фізичних осіб, яким необхідно проходити техогляд у 2011 році за ставками податку, що діяли у 2010 році [10].

Таким чином, з урахуванням усього вищевикладеного прогнозний показник надходження збору за першу реєстрацію транспортного засобу на 2011 рік визначено в сумі 816,4 тис. гривень.

Відносним нововведенням є «екологічний податок», що відповідно до Податкового кодексу України є правонаступником збору за забруднення навколишнього природного середовища [11]. Прогноз обсягу надходжень екологічного податку враховує збільшення з 1.01.2011 нормативу відрахувань до міського бюджету з діючих 20% до 50% (рис. 4).

У зв'язку з тим, що неможливо спрогнозувати вплив підвищених податкових ставок, прогнозний показник надходження екологічного податку визначено на основі показника, доведеного Міністерством фінансів України, він становить 1 677,8 тис. гривень [10].

Реформа в бюджетній сфері відобразилась і на додаткових джерелах наповнення запланованого бюджету розвитку міського бюджету міста Суми у 2011 році. Згідно зі ст. 71 Бюджетного кодексу України бюджет розвитку міського бюджету поповнюється новим реальним джерелом — «єдиним податком для суб'єктів малого підприємництва». Так, прогноз обсягів даних надходження визначено на основі динаміки 2009, 2010 років з урахуванням позитивної динаміки стабільного зростання кількості підприємств, що перебувають на спрощеній системі оподаткування. Так, бюджет розвитку поповнився на 17 300,0 тис. грн. (рис. 5).

Підсумовуючи вкладене, варто зазначити, що в результаті планування доходної та видаткової частини міського бюджету міста Суми на 2011 рік, встановлений профіцит загального фонду міського бюджету в сумі 5 346,2 тис. грн., напрямком використання якого є передача коштів до бюджету розвитку (спеціального фонду), що затверджений з дефіцитом.

ВИСНОВКИ

Планування доходної частини міського бюджету міста Суми на 2011 рік здійснено на підставі основних прогнозних макроекономічних економічного і соціального розвитку України у 2011 році з урахуванням основних напрямів проведення податкової та бюджетної реформ, визначених у Податковому кодексі України, а також змін у Бюджетному кодексі України. Заплановане збільшення обсягу доходів за загальним та спеціальним фондами міського бюджету міста Суми складає 7,75% від 2010 року, або 52 159,4 тис. грн. Значну роль у розширенні обсягів власного фінансування органів місцевого самоврядування міста Суми в плановому 2011 році відіграли зміни бюджетного законодавства, що торкнулись структури доходів, які не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Так, врахування норм останньої редакції Бюджетного кодексу України дозволило збільшити джерела фінансування видатків міста Суми:

□ на 20 000 тис. грн. — за рахунок відрахування 100% плати за землю;
□ на 220,6 тис. грн. — за рахунок стягнення збору за місця для паркування транспортних засобів;

□ на 17 300,0 тис. грн. — за рахунок врахування єдиного податку до бюджету розвитку;

□ на 671,12 тис. грн. — за рахунок збільшення норми відрахування екологічного податку з 20% до 50%. Тобто в середньому перший рік після впровадження бюджетної реформи дозволив сформулювати додатковий обсяг власних бюджетних ресурсів в обсязі 38 191,72 тис. грн. Проте це ще не дозволяє стверджувати про забезпечення достатньої фінансової автономії органів місцевого самоврядування міста Суми. Подальших досліджень потребує визначення впливу змін бюджетного законодавства на видаткову частину бюджету досліджуваного міста, а також виявлення основних проблем формування й виконання бюджету відповідно до нововведень бюджетної реформи.

Important role in the expanded volume of domestic financing of local government city of Sumy in the planned 2011 budget legislation played changes that touched the structure of income which are not taken into account in determining intergovernmental transfers. Consideration of the norms of latest edition of Budget codex of Ukraine allowed increasing source of funding for costs of Sumy: by 20 000 ths. USD — due to deduction of 100% payment for land, by 220,6 ths. USD — due to penalty fee for parking vehicles, by 17 300,0 ths. USD — due to consideration of a single tax to the budget development, by 671,12 ths. USD — due to increasing standards of environmental tax deduction 20% to 50%. That is, the average first year after implementation of fiscal reform has allowed to form an additional amount of own budgetary resources in the amount of 38 191,72 ths. USD. However, this does not suggests to ensure sufficient financial autonomy of local governments of Sumy. Further research needs to determine the impact of changes in budget legislation on the expenditure side of the city budget and identify the main problems of formation and execution of the budget according to budget reform innovations.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василик О.Д. Державні фінанси України / О.Д.Василик, Павлюк К.В. — К.: НІОС, 2002. — 608 с.
2. Лютий І.О. Концепція реформування податкової системи України та конкурентоспроможність національної економіки / І.О.Лютий, В.Б.Тропіна // Економіка України. — 2007. — №8. — С. 19-27.
3. Лютий І.О. Бюджетна політика і стабільність соціально-економічного розвитку України / І.О.Лютий, Л.М.Демиденко, Ю.Л.Субботович // Фінанси України. — 2006. — №10. — С. 3-13.
4. Бюджетна система: навчально-методичний посібник / В.М.Опарін, В.І.Малько; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 336 с.
5. Бюджетний менеджмент: підручник / Мін-во освіти і науки України, КНЕУ; ред. В.М.Федосов. — К.: КНЕУ, 2004. — 864 с.
6. Місцеві фінанси: підручник / ред. О.П.Кириленко. — К.: Знання, 2006. — 677 с.
7. Лисяк Л.В. Бюджетна політика держави в умовах фінансової глобалізації / Л.В.Лисяк // Вісник Української академії банківської справи. — 2008. — №1. — С. 15-21.
8. Бюджетний кодекс України / Верховна Рада України // Закон №2542-III від 21.06.2001. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
9. Бюджетний кодекс України / Верховна Рада України // Закон №2456-VI від 08.07.2010 р. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
10. Проект доходної частини міського бюджету міста Суми на 2011 рік / Сумська міська рада. — Режим доступу: <http://www.meria.sumy.ua/>.
11. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями N 3387-VI (3387-17) від 19.05.2011 / Верховна Рада України // Закон. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2011